

Disponibil online la adresa
www.proenvironment.ro

ProEnvironment

ProEnvironment 2 (2009) 118 - 121

Articol bibliografic

Directiva cadru a Uniunii Europene privind apa

MIHĂIESCU Tania ^{a*}, R. MIHĂIESCU ^b

^aUniversitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară Cluj – Napoca, Facultatea de Agricultură, Mânăștur 3 – 5,
400372 Cluj – Napoca, România

^bUBB Cluj, Facultatea de Știința Mediului, Cluj – Napoca, Romania

Primit în data de 22 aprilie 2009; primit în forma finală după recenzie în 10 mai 2009; acceptat în 27 mai 2009
Disponibil online din 15 august 2009

Rezumat

Directiva Cadru a Apei a Uniunii Europene (DCA) reprezintă piatra de temelie în istoria politicilor de apă din Europa. Ea stabilește un cadru comun pentru managementul durabil și integrat al tuturor corpurilor de apă (apa subterană, apele de suprafață interioare, apele tranzitorii și apele costiere) și cere ca toți factorii de impact cât și implicațiile economice să fie luate în considerare. În acest sens Directiva necesită stabilirea unui program de măsuri cu scopul îmbunătățirii stării calității apei.

Keywords: apă, UE, directivă

Printre problemele globale cu care se confruntă omenirea la începutul mileniului trei se află lipsa apei și degradarea calității apei. În ultimii o sută de ani populația globului a crescut numeric de circa trei ori iar consumul de apă de șapte ori. William Cosgrove, vice-președintele Consiliului Mondial al Apei declara la începutul anului 2003 că „în prezent, 30% din populația mondială traversează o criză a apei. Dacă se va continua în acest ritm de consum, în 2025 criza va afecta 50% din locuitorii planetei”. Ținând cont de numeroasele studii și avertismente ale oamenilor de știință, în 1988 Comisia Europeană a decis că a sosit momentul să fie elaborată o politică coerentă și cuprinzătoare în domeniul apei.

S-a propus elaborarea unei Directive Cadru privind Apa. După un proces decizional care a durat aproape 10 ani, în 1997 a fost publicată prima versiune a actului legislativ, fiind supusă dezbaterii Parlamentului European de două ori: în februarie 1999 și în februarie 2000. Textul final a fost adoptat în octombrie 2000 și a intrat în vigoare odată cu publicarea în Jurnalul Oficial OJ L327 din decembrie 2000 sub numele „Directiva Parlamentului și a Consiliului European 60/2000/EC privind stabilirea unui cadru de acțiune comunitar în domeniul politicii apei”.

Directiva Cadru a Apei a Uniunii Europene (DCA) reprezintă piatra de temelie în istoria politicilor de apă din Europa. Ea stabilește un cadru comun pentru managementul durabil și integrat al tuturor corpurilor de apă (apa subterană, apele de suprafață interioare, apele

*Autorul căruia i se va adresa corespondența
Tel.: 0040 264 596384/371; Fax: 0040 264 593792
e-mail: tmihaiescu@yahoo.com

tranzitorii și apele costiere) și cere ca toți factorii de impact cât și implicațiile economice să fie luate în considerare. În acest sens Directiva necesită stabilirea unui program de măsuri cu scopul îmbunătățirii stării calității apei.

Obiectivul fundamental al Directivei este atingerea unei „stări bune” a tuturor corpurilor de apă de suprafață și subterane din Statele Membre ale Uniunii Europene și țările asociate până în 2015. Definiția „stării bune” se bazează pe un nou concept de calitate ecologică care ia în considerare caracteristicile biologice, chimice și fizice. Pentru apele subterane include starea cantitativă. Factorul cheie al Directivei Cadru a Apei este „**integrarea**” care ia în considerare toți factorii naturali și umani care pot influența cantitatea și calitatea resurselor de apă. Noua strategie de monitorizare și caracterizare a calității apelor se bazează pe un nou concept de monitoring integrat al apelor ce presupune o triplă integrare [2 – 11]:

- **a ariilor de investigare la nivel de BH:** ape de suprafață în regim natural (râuri, lacuri, ape de tranziție/ape salmastre, ape marine litorale), ape de suprafață artificiale sau ape cu regim puternic modificat antropoc, ape subterane, arii protejate, efluenți;
- **a mediilor de investigare:** apa, sedimente cărora le sunt integrate componentele biologice (biota);
- **a elementelor/componentelor monitorizate:** biologice, hidromorfologice și fizico-chimice (calitativ și cantitativ).

Deși managementul integrat al apei a reprezentat scopul final pentru o perioadă lungă de timp, există în prezent o încurajare legislativă pentru implementarea completă a acestui concept într-un timp cât mai scurt. Fiecare bazin hidrografic prezintă o serie de caracteristici individuale acest fapt conducând la adoptarea unor măsuri de management specifice. Fundamentarea acestor măsuri poate fi făcută doar în urma analizei situației în teren abordând o strategie generică valabilă pentru toate bazinele hidrografice .

Directiva Cadru privind Apa cere un mod de gândire și abordări holistice ale managementului resurselor de apă și reprezintă tipul de abordare a managementului integrat al resurselor pentru Europa. Ea necesită o integrare și o interacțiune între sectoarele de folosință a apei (agricultură, alimentare cu apă, industrie, energie, recreere) și factorii de decizie (guvern, sector privat, societatea civilă).

Directiva are ca scop menținerea și îmbunătățirea mediului acvatic și contribuie la reducerea progresivă a emisiilor de substanțe

periculoase în apă; buna calitate a apei va contribui la asigurarea alimentării cu apă pentru populație.

În scopul protecției mediului este necesară o mai bună integrare a aspectelor cantitative și calitative, atât pentru apele de suprafață, cât și pentru apele subterane, ținând seama de condițiile naturale de curgere a apelor în cadrul ciclului hidrologic.

În conformitate cu DCA, utilizarea de către Statele Membre ale Comunității a instrumentelor economice poate fi considerată ca fiind parte a programului de măsuri. Principiul recuperării costurilor serviciilor de apă, inclusiv cheltuielile de mediu și resurse, asociate cu daunele sau cu impactul negativ asupra mediului acvatic, trebuie luat în considerare, în conformitate cu principiul „**Poluatorul plătește**”. În acest scop, este necesară analiza economică a serviciilor de apă bazată pe o prognoză pe termen lung a alimentărilor cu apă și a cerinței de apă în cadrul bazinelor hidrografice. Referitor la prevenirea și controlul poluării, politica în domeniul apei din cadrul Comunității trebuie să se bazeze pe o abordare combinată, folosind controlul poluării la sursă, prin stabilirea valorilor limită ale emisiilor și ale standardelor de calitate a mediului.

Directiva Cadru privind Apa **urmărește:**

- să prevină deteriorarea ulterioară, să protejeze și să îmbunătățească starea ecosistemelor acvatice și, în ceea ce privește cerințele de apă, a ecosistemelor terestre și zonelor umede direct dependente de ecosistemele acvatice;
- să promoveze utilizarea durabilă a apelor pe baza unei protecții pe termen lung a resurselor disponibile de apă;
- obiectivul este protecția avansată și printre altele îmbunătățirea mediului acvatic prin măsuri specifice pentru reducerea progresivă a evacuărilor, emisiilor sau a pierderilor de substanțe prioritare și încetarea sau oprirea treptată a evacuărilor, emisiilor sau pierderilor de substanțe prioritare periculoase;
- reducerea progresivă a poluării apelor subterane și prevenirea poluării ulterioare.

În plus Directiva Cadru privind Apa **contribuie** la:

- furnizarea unei ape potabile în cantități suficiente, de bună calitate, din ape de suprafață și subterane după necesități, pentru o utilizare durabilă, rațională și echitabilă;
- protecția apelor teritoriale și a apelor marine;
- atingerea obiectivelor acordurilor internaționale relevante, inclusiv a acelor care au ca scop prevenirea și eliminarea poluării mediului marin.

Directiva Cadru privind Apa *impune* statelor membre ale UE o serie de obligații, clasificate în termeni: planificării; adoptării de reglementări; monitorizării; consultării și întocmirii de rapoarte.

Sub aspect practic, directiva *solicită*:

- un domeniu mai amplu de instrumente pentru monitorizarea și clasificarea apelor, în scopul de a evalua starea lor ecologică;
- un sistem de autorizare și înregistrare a prelevărilor și acumulărilor de apă pentru protejarea stării ecologice a apelor;
- un sistem oficial de planificare la nivel bazinal și de aplicare a unor măsuri corespunzătoare pentru limitarea poluării difuze a apelor.

Elementele revoluționare pe care le aduce

DCA sunt:

- realizarea **Planului de management al apelor pe bazin hidrografic**
- caracterizarea stării apelor în cinci categorii de calitate se face ținând seama în primul rând de viața din apă, respectiv de elementele biologice;
- definirea **stării de referință** pentru apele de suprafață;
- definirea **stării bune** a apelor;
- definirea de **noi categorii de ape** cu regim foarte mult modificat antropic;
- definirea **conceptului de reabilitare** a râurilor.

Implementarea DCA va asigura *beneficii* multiple din punct de vedere al mediului, social și economic.

Beneficii de *mediu*:

- îmbunătățirea protecției și îmbunătățirea generală a calității mediului acvatic;
- promovarea modalităților mai eficiente de utilizare a apei în scopul reducerii presiunilor de mediu asupra mediului acvatic;

- asigurarea unui management eficient și durabil al mediului acvatic.

Beneficii *sociale*:

- creșterea oportunităților de implicare și influențare a managementului acvatic de către toți actorii sociali implicați;
- îmbunătățirea calității informațiilor disponibile despre mediul acvatic și a modului de management al acestuia;
- asigurarea protecției mediului acvatic în scopul dezvoltării durabile și a furnizării de servicii ecologice incluzând aspectele legate de favorizarea dezvoltării potențialului recreativ.

Beneficii *economice*:

- asigură o abordare justă cost-eficiență, ceea ce va duce la fundamentarea pe baze reale a prețurilor de utilizare a apei;
- favorizează atingerea echilibrului între necesitățile sociale, economice și de mediu prin definirea obiectivelor de mediu;
- creșterea oportunităților de implicare și influențare a managementului acvatic de către toți actorii sociali implicați;
- îmbunătățirea calității informațiilor disponibile despre mediul acvatic și a modului de management al acestuia;
- asigurarea protecției mediului acvatic în scopul dezvoltării durabile și a furnizării de servicii ecologice incluzând aspectele legate de favorizarea dezvoltării potențialului recreativ.

Implementarea DCA în România

România s-a angajat să implementeze Directiva Cadru privind Apa în același timp cu celelalte state membre ale Uniunii Europene. În acest sens, sub coordonarea Comisiei Internaționale pentru Protecția Fluviului Dunarea (ICPDR), România a cooperat cu celelalte state dunărene pentru realizarea Planului de management bazinal al fluviului Dunarea, care reprezintă o viziune unitară privind activitățile de gospodărire durabilă a apelor din întregul bazin dunărean [1].

Directiva Cadru privind Apa a fost transpusă în legislația din România prin Legea nr. 310/2004 pentru modificarea și completarea Legii apelor nr. 107/1996 [2 – 11].

Bibliografie

- [1]Maloș, C. et al., 2008, Ecosystem services and water resources management in a small scale river basin characterized by ponds and wetlands: Fizes River (Romania), AACL, Bioflux 1, 63 – 71

[2]Mihăiescu Tania, 2009, PhD thesis, USAMV Cluj

[3]*** European Commission Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Horizontal Guidance on the identification of surface water bodies.

[4]*** European Commission. Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance on establishing reference conditions and ecological status class boundaries for inland surface waters.

[5]*** European Commission. Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance on monitoring for the Water Framework Directive.

[6]*** European Commission. Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance for the analysis of pressures and impacts in accordance with Water Framework Directive.

[7]*** European Commission. Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance document on identification and designation of heavily modified and artificial bodies.

[8]*** European Commission. Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Statistical aspects for the Water Framework Directive.

[9]*** 2000. Water Framework Directive 2000/60/EC of European Parliament and European Commission. European Community Official Journal.

[10]www.mmediu.ro/departament_ape/gospodarirea_ape_lor/directiva_cadru.htm

[11]www.recromania.ro/programe/wfd